

VANG

HUISHOUDELIJK AFVAL

*Meer preventie en
afval scheiden,
minder restafval*

Op weg naar een circulaire economie

Van 250 kilogram **naar 100 kilogram** restafval per inwoner per jaar en **75% scheiding** van huishoudelijk afval in 2020. Veel gemeenten in Nederland zijn hard op weg om deze ambitie van het Uitvoeringsprogramma Van Afval Naar Grondstof Huishoudelijk Afval (VANG-HHA) te halen. De gemeenten spelen hierbij een belangrijke rol. Het **terugdringen** van huishoudelijk afval, **recycling** hiervan als secundaire grondstof én een **betere kwaliteit** van deze secundaire grondstof is een belangrijke stap in de goede richting om dit streven te halen.

We zijn goed op weg naar een circulaire economie, maar we zijn er nog niet. De bijdrage van elke inwoner en elke gemeente telt. Op het gebied van preventie en afvalscheiding moeten we nog stappen zetten. Het Uitvoeringsprogramma VANG-HHA bevat tal van activiteiten die gemeenten ondersteunen. Heeft u hulp nodig bij het maken van beleidskeuzes over de manier van afval inzamelen, preventie van (rest)afval of communicatie met burgers? U kunt bij ons terecht voor advies op maat, onderzoek, kennisdeling, trainingen en hulpmiddelen.

Wie voeren VANG-HHA uit?

VANG-HHA wordt uitgevoerd door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Rijkswaterstaat, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Koninklijke Vereniging voor Afval en Reinigingsmanagement (NVRD). Het is door het kabinet vastgesteld om de omslag naar een circulaire economie te stimuleren.

Wat doen we voor u?

Maak gebruik van onze hulp en expertise om hergebruik te stimuleren en te zorgen voor minder restafval in uw gemeente. Bij VANG-HHA kunt u terecht voor:

- kosteloos advies en ondersteuning op maat door experts, onder meer via VANG-Support
- trainingen en workshops over gedragsverandering en nieuwe inzamel- en scheidingsmethoden, onderzoeksresultaten en best practices
- benchmark afvalscheiding
- maandelijkse nieuwsbrief met onder meer inhoudelijke artikelen, interviews, nieuws en een agenda met activiteiten praktische hulpmiddelen, zoals de website vang-hha.nl, factsheets, stappenplannen en een kennisbibliotheek
- digitale kennisplatforms om kennis en ervaring te delen en te ontwikkelen, zie: <https://kennisplatform.nvrd.nl/dashboard>

Hoe bereiken we onze doelen?

De activiteiten van het programma zijn verdeeld over de pijlers:

1. Preventie

Meer duurzaam gedrag door burgers op het gebied van bewust inkopen, consuminderen en minder verspillen.

2. Communicatie

Bewustwording en duurzaam gedrag van burgers wordt verhoogd door educatie en communicatie gericht op gedragsverandering.

3. Afvalscheiding

Toepassen van vernieuwende effectieve en efficiënte afvalscheidingsmethodes voor huishoudelijk afval. En verbetering van de kwaliteit.

4. Ketensluiting

Bedrijven gebruiken ontwerpen die scheiding en hoogwaardig hergebruik mogelijk maken of producten met een betere reparatiebaarheid en een langere levensduur.

Meer weten?

Ga naar www.vang-hha.nl

Op de website vindt u onder meer:

- informatie over preventie en afvalscheiding
- een digitale kennisbibliotheek, waarin onder andere informatie staat over inzamelsystemen, communicatie en gedragsverandering, afvalcoaches en milieustraten
- inspirerende praktijkvoorbeelden en succescases van gemeenten
- actuele kennis over de ketens luiers, textiel en matrassen
- agenda van trainingen, workshops en bijeenkomsten

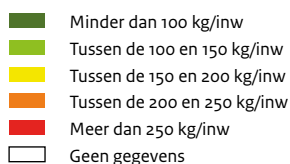
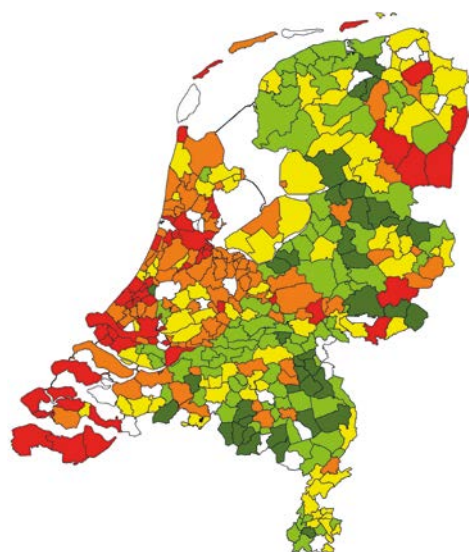
Helpdesk VANG-HHA

We helpen u graag! Voor meer informatie, hulp of advies kunt u contact opnemen met de Helpdesk VANG-HHA: **088 377 00 30**.

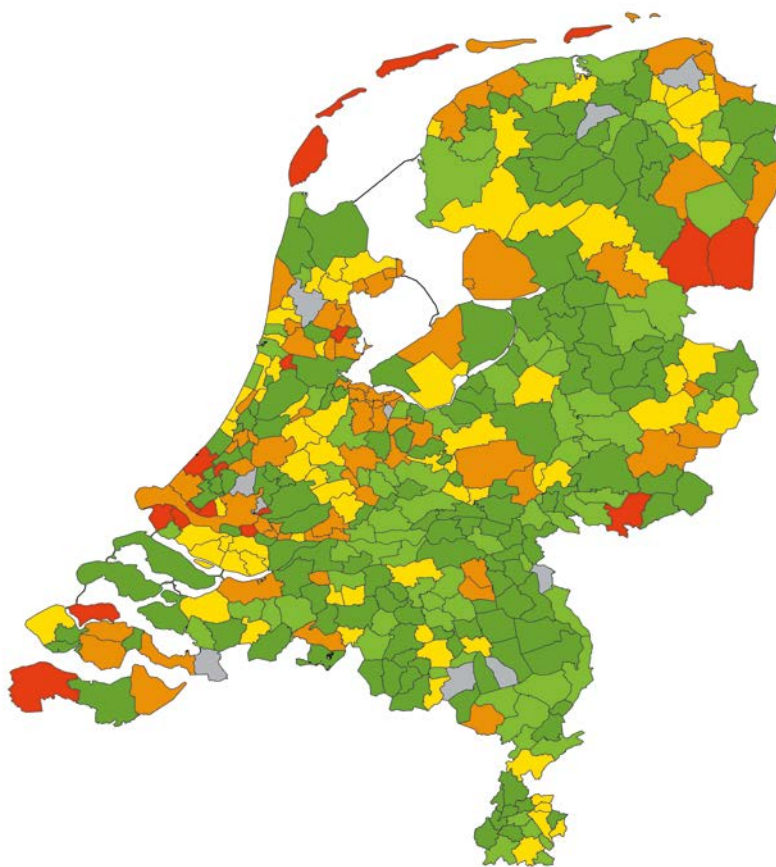
Op weg naar minder restafval

De hoeveelheid restafval per inwoner daalt. De inspanningen van gemeenten worden beloond met goed resultaat; Nederland kleurt steeds 'groener'. Dat laten onderstaande figuren goed zien. Als gemeenten de maatregelen die hebben voorgenomen uitvoeren is er een duidelijke verschuiving van gemeenten met meer dan 150 kilogram restafval per inwoner per jaar in 2016 richting 100 kilogram in 2020.

Aantal kilogram restafval per inwoner (2016)

Prognose aantal kilogram restafval per inwoner in 2020
(gebaseerd op VANG-enquête)

Grote gemeenten waar de hoeveelheid restafval met meer dan 10% is gedaald tussen 2015 en 2016:

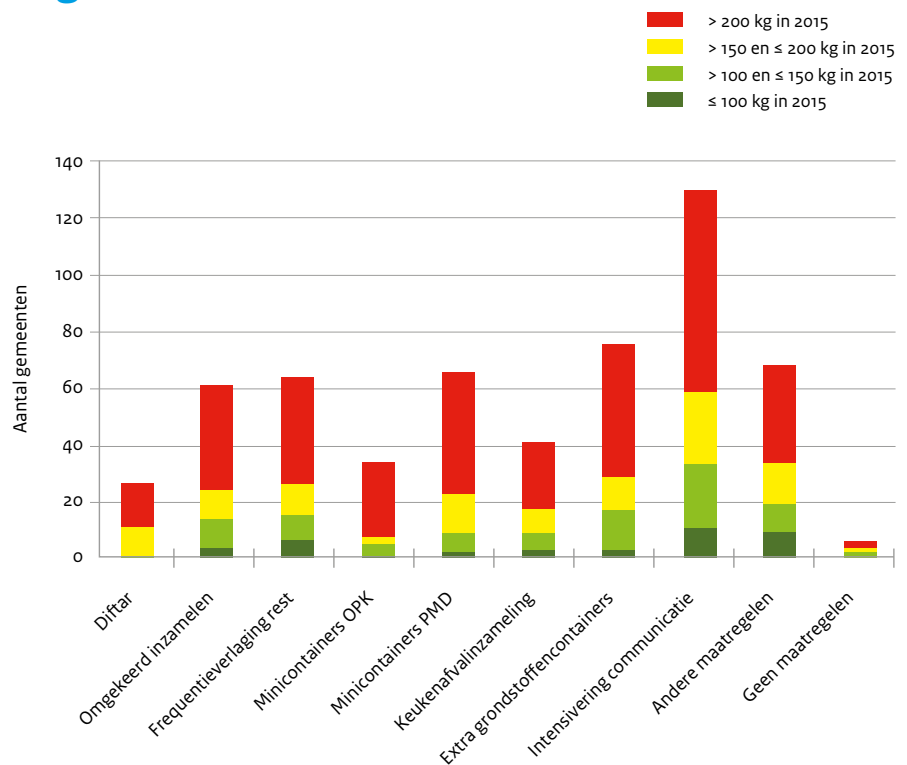
- Schiedam: 31%
- Deventer: 20%
- Almelo: 16%
- Nijmegen: 12%
- Hengelo: 12%
- Tilburg: 12%
- Utrecht: 11%

Gemeenten met minder dan 50 kilogram restafval per inwoner in 2016:

- Zwartewaterland: 44 kg
- Boxmeer: 42 kg
- Putten: 42 kg
- Grave: 41 kg
- Boekel: 39 kg
- Reussel-Wierden: 37 kg
- Sint Anthonis: 35 kg
- Horst aan de Maas: 28 kg

Welke maatregelen zetten gemeenten in?

Minder restafval en meer recycling is een flinke klus. Welke maatregelen nemen gemeenten om de doelstellingen te halen? In onderstaand overzicht ziet u welke maatregelen gemeenten willen gaan nemen vanaf 2017. De gemeenten zijn ingedeeld naar de hoeveelheid restafval in kg per inwoner 2015.

Bron: RWS, 2017

Praktijkvoorbeeld Venlo

De gemeente Venlo deed in 2017 een proef met een andere, flexibele manier van inzamelen. Met als uitgangspunt: inwoners een stem geven. De hoeveelheid restafval ging van 150 kilogram per inwoner per jaar naar 65 kilogram.

Het 'anders inzamelen' begon voor Venlo in 2015 met een pre-proef onder 17 huishoudens die zich vrijwillig hadden aangemeld. De grotere proef 'Af van afval, goed voor elkaar' onder 525 huishoudens volgde in 2016 (voornamelijk niet-vrijwillige deelnemers). De gemeente zette bij beide proeven in op het tegemoet komen van alle deelnemers, onder meer door flexibele inzamelmiddelen, een grondstofcoach en huis-aan-huisbezoeken.

De belangrijkste maatregelen in Venlo:

- coaches die keukentafelgesprekken voeren en advies op maat bieden
- informatieavonden
- informatiebrief met een keuzeformulier voor bewaarmiddelen voor in huis
- mogelijkheid om gratis afvalbakje voor restafval en/of gf-afval aan te vragen
- inzet van communicatiemiddelen om de bewustwording en het draagvlak voor afvalscheiding te vergroten

Tip: communiceer op plekken waar u de aandacht al heeft

Bij de containers waar inwoners afval moeten aanbieden is een goede plek om te communiceren. Daar heeft u hun aandacht al. Venlo plakte daar bijvoorbeeld stickers over afvalscheiding, met veel beeld en korte teksten in 10 talen, voor alle inwoners te begrijpen. Ook een informatieflyer over PMD en gf-afval is in 10 talen verspreid.

Successen van VANG-HHA

De belangrijkste projecten en resultaten van VANG-HHA op een rij.

14

gemeenten kregen hulp bij vernieuwende projecten

Het gaat om Raalte, Maastricht, Zwolle en Zwartewaterland (via afvalinzamelaar ROVA), Son en Breugel, Kapelle, Delft, Lisse, Haarlemmermeer, Moerdijk, Zaanstad, Geldermalsen, Deventer, Enschede en Almelo. De projecten richten zich onder meer op: afvalscheiding in de keuken, de inzet van afvalcoaches, gedragsbeïnvloeding door feedback op maat, het effect van wegende containers en stimulering van het gebruik van wasbare luiers.

Meer informatie en kennisdeling vindt u op www.vang-hha.nl.

8

gemeenten doen mee aan een innovatief hoogbouwproject over gft-inzameling

Het project onderzoekt het effect van gedragsmaatregelen om gft-inzameling bij hoogbouwhuishoudens te stimuleren. Deelnemers aan dit project zijn Almere, Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht, Schiedam, en afvalinzamelaars Avalex (Rijswijk) en HVC (Zaandam). Daarnaast volgt een groep van gemeenten het project op de voet en past de resultaten toe. De eerste resultaten zijn veelbelovend. Ook geïnteresseerd? Kijk op www.vang-hha.nl.

Ruim 100

gemeenten deden mee aan het project 100-100-100

100 huishoudens. 100 dagen. 100% afvalvrij.
De gemeenten daagden hun inwoners uit om 100 dagen lang het restafval tot bijna 0 kilogram te verminderen. Inwoners die dit voortzetten kunnen uitkomen op gemiddeld 15 kg restafval per jaar. Wilt u aanhaken?
Zie: www.100-100-100.nl

5

ketenprojecten krijgen extra aandacht van VANG-HHA

VANG-HHA richt zich actief op verbetering van de ketens:

- Matrassen
- Textiel
- Reclamedrukwerk
- Voedselverspilling
- Luiers- en incontinentiemateriaal

Kijk op www.vang-hha.nl wat dit voor uw gemeente kan betekenen.

90%

van de gemeenten heeft een afval- en grondstoffenbeleidsplan dat aansluit bij VANG-HHA

De ambitie van 100 kilogram restafval of minder per inwoner per jaar en 75% scheiding van huishoudelijk afval in 2020 hebben de gemeenten verwerkt in hun plannen.

Circa **150** gemeenten doen elk jaar mee aan de benchmark afvalscheiding

Deelnemers aan de benchmark afvalscheiding delen ervaringen uit de praktijk, met als doel om steeds effectiever en efficiënter afval in te zamelen. In 2018 richten we ons met name op de circulaire economie en grondstoffen. Voor gemeenten die snel aan de slag willen is er nu ook de benchmark afvalscheiding light.

Ruim **25** workshops en trainingen

Over onder meer textiel, milieustraten, gedragsverandering, diftar, omgekeerd inzamelen, oud papier en karton etc, waar meer dan 540 personen aan hebben deelgenomen.

6

interactieve platforms ingericht voor gemeenteprofessionals en -bestuurders

U kunt collega's van andere gemeenten digitaal ontmoeten op de volgende kennisplatforms:

- het project 100-100-100
- omgekeerd inzamelen
- werkplaats keukenafval
- afvalcoaches
- luierketen
- open forum

De kennisplatforms vindt u op

<https://kennisplatform.nvrd.nl/dashboard>.

Praktijkvoorbeeld Aalten

De gemeente Aalten wist in 2017 samen met inzamelaar ROVA het restafval enorm te verlagen: van 150 kilogram per inwoner naar 49 kilogram.

De belangrijkste maatregelen in Aalten:

- omgekeerd inzamelen binnen de bebouwde kom en diftar in het buitengebied
- nieuwe ondergrondse containers voor restafval (te openen met een pasje)
- inloopavonden om bewoners direct te betrekken bij de veranderingen en om er eerlijk en duidelijk over te communiceren
- ondersteuning van een afvalcoach

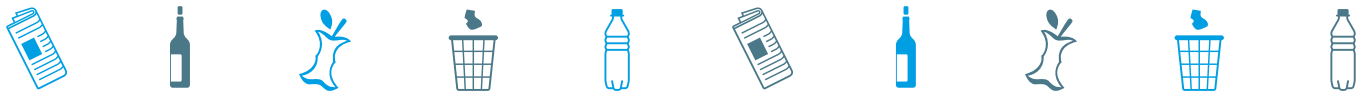
Tip: zet een afvalcoach in

De afvalcoach zorgt niet alleen voor informatie aan inwoners, maar houdt ook een oogje in het zeil. Bij een melding van bijgeplaatst afval haalt hij het weg. Als duidelijk is wie er afval bijplaatst en dat blijft doen, krijgt die persoon een waarschuwing. Daarna volgt een sanctie door een boa.

Meer weten of advies nodig? Neem contact op met de Helpdesk VANG-HHA: 088 377 00 30.

Deze gemeenten hebben de ambitie in 2016 van 100 kg huishoudelijk restafval per

inwoner al gehaald: Heumen • Hattem • Sint Anthonis • Reusel-De Mierden • Boekel • Grave • Druten • Staphorst • Mill en Sint Hubert • Ommen • Eersel • Bladel • Bergeijk • Oirschot • Zuidhorn • Heeze-Leende • Leek • Marum • Olst-Wijhe • Valkenburg aan de Geul • Putten • Winterswijk • Deurne • Ermelo • Horst aan de Maas • Boxmeer • Zwartewaterland • Oost Gelre • Cuijk • Dalfsen • Steenwijkerland • Zundert • Twenterand • Tubbergen • Cranendonck • Dinkelland • Deventer • Oosterhout • Bronckhorst • Zoeterwoude

Dit is een uitgave van Rijkswaterstaat.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

de Helpdesk VANG-HHA

088 377 00 30

www.vang-hha.nl

Het programma VANG-HHA wordt uitgevoerd door: